

Kinder Torah

Parashas Behar

Help Yourself

If your brother sinks low, and his hand falters with you; you shall strengthen him" (Vayikra 25:35). Simply understood, this verse is referring to lending money to your fellow Jew who is poor. The Ohr HaChaim HaKadosh has a beautiful and novel interpretation. "If your brother sinks low" refers to a person's low spiritual level, caused by a weakening in his Torah learning and mitzvah observance. That is the true poverty. "And his hand falters" means that his spirit darkens. "With you" the Ohr HaChaim explains to mean that the spirit lives together with the body. It is the other half of the person; the non-spiritual side that is bringing him down. "You shall strengthen him" and encourage yourself to do teshuva (repentance). This is the best way to restore the spirit to its lofty level.

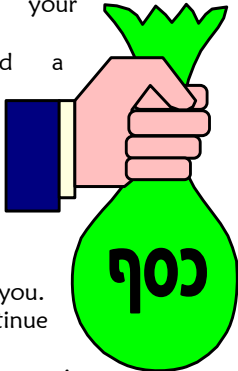
tions could be *onas devorim* if the person does not feel comfortable divulging such information. "That's so expensive, you could have gotten it cheaper!" "I know you do not have money now, but let me show you this great bargain." These statements make a person feel bad about something that is beyond his control.

*Kinderlach . . .
We have to realize that words are very powerful. They can hurt a person very badly. In fact, the Gemora writes that hurting a person's feelings is worse than causing him a monetary loss. You can always pay back the money, but once the words leave your mouth, you can never take them back. Therefore, let us all try very very hard, to watch what we say to our parents, brothers, sisters, friends, neighbors, and shopkeepers. We want our speech to be a pleasure for them to hear.*

*Kinderlach . . .
We all have our ups and downs. The Ohr HaChaim HaKadosh is giving us practical advice for when we are down. Let us not wallow and feel sorry for ourselves. Rather, we should realize that this is an opportunity to do teshuva. Examine why we are down. Perhaps we are slacking off in our learning. Perhaps we are doing our mitzvos sloppily. Let us put ourselves back on the right track and strengthen ourselves. Use this temporary downer as an opportunity to come back stronger than ever!*

It's My Money!!

Rabbi Katz! I have wonderful news!"
"It is a pleasure to see you so happy, Mr. Green. What is your news?"
"I just inherited a significant sum of money. Now I can do some of the things that I have been dreaming about for years."
"I am so happy for you. May Hashem continue to bless you."
"B'ezras Hashem I am going to buy a piece of land in Eretz Yisrael and plant a farm."
"Mr. Green, that is a wonderful idea. Are you familiar with the laws of the Shmitta year (Vayikra 25:1-8)? You will not be able to plant and sow that farm during the Sabbatical year. You must also be careful to observe the halachos of *trumos*, *maaseros*, *leket*, *shichacha*, *peah*, *kilayim*, and *orlah*."
"I see. I need to learn more. Farming in Eretz Yisrael is not so simple. I have another idea. I can invest my money in another dream of mine . . . a business. I know a supplier of a unique gadget. I can buy it very cheap. Since it is unique, I can charge a very high price for it and make a huge profit. I'll be a multi-millionaire in no time."
"Mr. Green, I have some other news for

you. There is another Torah law called *onaah* (over-charging for goods) that you must be concerned about. The Torah allows you to make a fair profit on your merchandise. More than that is forbidden (Vayikra 25:14)."

"I see. I'm not discouraged, Rabbi Katz. Believe it or not, I have another plan. I can lend money to needy Jews. I can help them get back on their feet, financially. And, I can charge a much lower interest rate than the bank."

"Mr. Green . . ."

"More news Rabbi?"

"I'm afraid so. The Torah does not allow any percentage interest whatsoever on loans between two Jews. (Vayikra 25:36). You may lend all of the money that you want. But you may not charge interest."

"Rabbi, this is getting frustrating. I can't farm whenever I want. I can't charge the price that I want for my goods. I can't collect even a minimal interest on loans. What can I do??? It's my money!!! Why can't I do what I want with my money???"

"Mr. Green, you are 100% correct. It is your money.

However, your money, like everything else that Hashem sends you is a test."

"What is the test?"

"Will you use the money in

accordance with the Torah laws? Will you use it to do mitzvos? Will you avoid any *aveyros* (sins) having to do with business matters?"

"I see, Rabbi Katz. I never thought of it like that."

"Mr. Green, the Torah permits certain foods, and forbids others. So too, it permits certain business matters and forbids others."

"Rabbi Katz, what is the best thing that I can do with my money?"

"Come, Mr. Green. I'll tell you how to make a big profit."

*Kinderlach . . .
Money is a test. A whole section of Shulchan Aruch (Choshen Mishpat) is devoted to money matters. Always remember that Hashem gave you that money. What does He want you to do with it? Fulfill His mitzvos.*

Words That Hurt

I am so upset with Yossie," said Yitzzy. "I pushed him one time a few weeks ago and he does not let me forget it. Every time I see him, he reminds me about it. I did teshuva (repentance). I said that I was sorry, and I haven't pushed anyone since. Is it right for him to keep bringing it up?"

We have spoken many times about mitzvos involving speech. This week we have another mitzva involving speech, *onas devorim* (wronging someone with words). What is *onas devorim*? Reminding someone of their past sins can cause them pain. In our story, Yossie was causing Yitzzy pain by reminding him of the time he pushed him. That is *onas devorim*. "Where did you buy that?" "How much did you pay?" These ques-

ההגדה לבנר

פרשת בהר

זה הכסף שלי!

"הרב כ"ץ, יש לי חדשות טובות!"
 "טוב לראות אותך כה מאושר, מר גרין. מה יש לך לספר לי?"
 "קיבלתי בירושה סכום כסף גדול. כעת אני יכול לעשות כמה מן הדברים שאני חולם עליהם כבר שנים."
 "אני שמח מאוד בשבילך. יהי רצון שה' ימשיך להעניק לך מברכותיו."
 "בעזרת ה' אני מתכוון לקנות קרקע בארץ ישראל ולעבד אותה."
 "זה רעיון נפלא. האם אתה מכיר את הלכות שנת השמיטה (ויקרא כ"ה, א' ח')? לא תוכל לטעת ולזרוע במשך שנת השמיטה. עליך להזרז גם בקיום ההלכות של תרומות, מעשרות, לקט, שכחה ופאה, כלאיים וערלה."
 "אני רואה. עלי עוד ללמוד הרבה דברים. עבודת האדמה בארץ ישראל איננה כה פשוטה. יש לי רעיון אחר. אשקיע את כספי בחלום אחר... בעסק. אני מכיר ספק של מכשיר ייחודי. אני יכול לקנות אותו במחיר נמוך מאוד. מכיוון שהמכשיר הוא ייחודי, אוכל למכור אותו במחיר גבוה מאוד ולהרוויח הון תועפות. תוך זמן קצר אהיה מולטי-מיליונר."
 "מר גרין, גם לי יש חדשות עבורך. יש בתורה מצוות לא תעשה שנקראת אונאה - הפקעת מחירים - ועליך לתת את דעתך עליה. התורה מרשה לך להרוויח רווח הוגן מסחורה, אך לא יותר מכך (ויקרא כ"ה, י"ד)."
 "אני רואה. אין דבר, הרב כ"ץ. יש לי תוכנית אחרת. אני יכול להלוות כסף ליהודים נצרכים. כך אוכל לעזור להם להשתקם מבחינה כספית. ואוכל לדרוש מהם ריבית נמוכה בהרבה ממה שידרשו מהם בבנק."
 "מר גרין..."
 "עוד חדשות, כבוד הרב?"
 "חוששני שכן. התורה אינה מתירה לגבות ריבית כלשהיא בהלוואות בין יהודים (ויקרא כ"ה, ל"ו). אתה יכול להלוות את כספך ככל שתרצה, אך בלי לקחת ריבית."
 "כבוד הרב, עכשיו זה כבר מתסכל. אינני יכול לעבד אדמה כרצוני, אינני יכול לגבות את המחיר שאני רוצה עבור הסחורה שלי. ואינני יכול אפילו לקבל ריבית מינימלית על הלוואות. מה אני כן יכול לעשות??? הרי זהו הכסף שלי! מדוע אינני יכול לעשות מה שאני רוצה בכספי שלי???"
 "אתה צודק במאת האחוזים. הכסף שייך לך. אך כספך, כמו כל דבר אחר שהקב"ה נותן לך, הוא גם נסיון."
 "מהו הנסיון?"
 "הנסיון הוא האם תשתמש בכסף בהתאם למשפטי התורה? האם תשתמש בו כדי לקיים מצוות? האם תימנע מעבירות הנוגעות לענייני מקח וממכר?"
 "אני מבין. לא חשבתי על כך עד עכשיו."
 "התורה מתירה לאכול מאכלים מסויימים, ואוסרת מאכלים אחרים. באותה מידה, היא מתירה ענייני מסחר מסויימים, ואוסרת אחרים."
 "הרב כ"ץ, מהו הדבר הטוב ביותר שאני יכול לעשות בכספי?"
 "בוא, מר גרין, ואומר לך כיצד תוכל להרוויח רווח גדול."

מצות

סג סז סח סט

"אני כל כך כועס על יוסי", אמר יצי. "דחפתי אותו פעם אחת לפני מספר שבועות, והוא לא נותן לי לשכוח את זה. כל פעם שאני רואה אותו, הוא מזכיר לי את זה. כבר עשיתי תשובה, אמרתי שאני מצטער, ומאז לא דחפתי אף אחד. למה הוא לא מפסיק?"

פעמים רבות דברנו על מצוות הקשורות בדיבור. השבוע, יש לנו מצוה נוספת והיא אונאת דברים. מהי אונאת דברים? אם מזכירים למישהו את חטאי העבר, הדבר עלול להכאיב לו. בסיפור שלנו, יוסי הכאיב ליצי בכך שהזכיר לו את אותה פעם בה דחף אותו. זוהי אונאת דברים. "היכן קנית את זה?" "כמה שלמת?" שאלות כגון אלה עלולות להיות אונאת דברים אם האדם אינו מרגיש בנוח למסור את המידע המבוקש. "זה כל כך יקר, יכולת להשיג יותר בזול!" "אני יודעת שאין לך כסף עכשיו, אבל אני רוצה להראות לך את המציאה הנפלאה הזאת". משפטים אלו עלולים לגרום לאדם צער וכאב לגבי דברים הנמצאים מחוץ לשליטתו.

ילדים יקרים... עלינו להבין שלמילים יש כח עצום. הן עלולות לפגוע מאד. הגמרא אומרת, שפגיעה ברגשותיו של אדם הינה חמורה יותר מגרימת נזק כספי. את הכסף אפשר תמיד להחזיר, אבל מילים שיצאו מן הפה - אותן אי אפשר להחזיר. משום כך, בואו נשתדל מאד מאד להשגיח על מה שאנחנו אומרים להורינו, אחינו ואחיותינו, חברינו, שכנינו, או בעלי החנויות שלנו. נשתדל שדיבורנו יהיה לעונג לכל שומעינו.

ילדים יקרים... כסף הוא נסיון. חלק שלם בשולחן ערוך (חושן משפט) עוסק בענייני כספים. זכרו תמיד שהקב"ה הוא שנתן לכם את הכסף. מה הוא רוצה שתעשו בו? מקיים מצבותיו.